

V. Walters: un «ocell-Falcó» de mal averany

La segona gira per Europa Occidental de l'enviat especial de la Casa Blanca, Vernon Walters, va obrir un gran interrogant sobre les veritables intencions dels Estats Units envers Líbia. La presència de Walters a les mateixes capitals europees a les que va viatjar a principis del mes d'abril passat, poques hores abans dels bombardejos nord-americans contra Líbia, va fer sospitar amb prou fonament, sobre una possible repetició d'aquella acció militar. Si més no, des de Washington s'havia intentat per tots els mitjans de donar l'aparença d'estar planejant alguna cosa molt grossa, uns quans dies abans de la gira de Walters en un mar d'informacions de caràcter agressiu. En primer lloc aquesta segona gira de Walters va ser anunciada abans de l'acabament de les maniobres navals davant les costes libies. En segon lloc i, al mateix temps, la premsa nord-americana anunciava a bombo-i-plateret que es feien els preparatius de noves operacions militars contra Líbia, justificades en suposats imminents atemptats terroristes que Trípoli estava preparant. Finalment el mateix general i comandant en cap de les forces de l'OTAN, Bernard Rogers, es va pronunciar sobre l'amenaça líbia dient que s'havia de tornar a colpejar Trípoli.

Fins i tot la pròpia elecció del general Walters, ambaixador del Estats Units davant l'ONU, i home d'absoluta confiança del president Reagan, que en la primera gira per Europa ja va saber dissimular tant bé les veritables intencions de Washington, va ser un factor més a afegir al to general d'amenaça latent i imminent contra Líbia.

Al capdavant, però, la cosa no ha passat de ser, de moment, un toc d'atenció i d'alarma pel règim libi del coronel Muamar el Gadafi. Com si es tractés de sotmetre Líbia a un estat d'incertesa constant amb l'amenaça d'un nou atac militar, s'ha introduït dins els plans i l'estratègia de Washington el factor de pressió psicològica per provocar un lent però inexorable desgast de l'autoritat de Gadafi i preparar el terreny, bé sigui d'un cop d'estat des de l'interior bé d'eventuals operacions militars futures des de l'exterior.

De moment el paper que en tot això ha jugat el general Vernon Walters ha estat el de diplomàtic i «viatjant». Ningú no s'atreveiria a dir, però, si aquest paper que quadra tant al seu caràcter d'home bregat per més de quaranta anys d'experiència negociadora i diplomàtica, no en camufla algun altre que s'ha posant al descobert al llarg d'aquests mateixos quaranta anys de rodatge.

I ens referim al paper que des de bon començament de la seva carrera, com agregat militar a un gran nombre d'ambaixades nord-americanes a l'estranger, ha desenvolupat més o menys a l'ombra. Els successius destins com agregat militar s'han considerat sempre com una façana que li ha permès camuflar activitats que, com a mínim, es podrien definir com no gaire clares.

Però anem a pams i esbrinem-ho.

Vernon Walters, de 69 anys —el gener en complirà setanta— es va incorporar amb poc més de 20 anys, en plena segona guerra mundial, a l'exèrcit nord-americà on va poder desenvolupar deseguida funcions molt importants, sense que li calgués passar per les obligades acadèmies d'èlit. Això li va ser possible gràcies als amplíssims coneixements d'idiomes que van resultar molt atractius pels serveis d'informació. Amb tot, la seva feina es va limitar, amb el càrrec de subtinent de l'Armada a exercir funcions d'oficial d'enllaç amb unitats marroquines o amb les brasileres que eren a Itàlia.

El càrrec de flamant agregat militar el va estrenar tant aviat com es va encetar la segona postguerra mundial i ho va fer al Brasil, en el marc del règim populista i feixistitzant de Getulio Vargas, entre 1945 i 1948. Aquest primer destí li va obrir definitivament les portes a destinacions posteriors que confirmarien les seves dots excepcionals d'instigador de conspiracions alienes, al servei de Washington. En la llarga llista de serveis com agregat militar es pot recordar que va treballar per l'ambaixada nord-americana a París del 1948 al 1950, on va tornar posteriorment del 1967 al 1972. La seva vertadera funció aquí a París va ser la d'entrar i treure del país, tantes vegades com calgués a un personatge llavors encara misteriós: un tal general Harold A. Kirschmann. En realitat es tractava d'Enry Kissinger, que en aquella època viatjava contínuament a la capital francesa per negociar la fi de la Guerra del Vietnam. En una ocasió Walters va arribar a dir que un dels mèrits més importants de la seva carrera havia estat passar clandestinament Kissinger dins a França, una

quinzena de vegades, sense que se n'adonés ningú: ni policies, ni duaners ni controladors de passaports. Un mèrit, però, que per més notable que sigui, no ha estat pas l'únic.

Els primers treballs de Walters al servei de Washington, d'aparença insignificant, com també d'altres de posteriors de naturalesa semblant: assessorar Harriman per la instauració del pla Marshall, o bé encarregar-se dels primers contactes amb Pequín que donarien lloc a la visita del president Nixon a la Xina l'any 1972, van portar-lo al càrrec de número dos de la CIA, aquest mateix any. Com sub-cap d'intel·ligència va sostenir sense embuts la legalitat de l'ús de la força en situacions límit i aquest principi el va aplicar amb totes les seves conseqüències. Un any després d'accedir a la subdirecció de la CIA va aconseguir el seu primer triomf polític: l'enderrocament del règim d'Unitat Popular xilè de Salvador Allende. El seu paper en l'enderrocament del govern constitucional va fer completament palès, atès els lligams estretíssims que Walters mantenia amb la DINA (la policia política) xilena i amb els sectors més conservadors de la democràcia cristina.

Però si bé han estat molt nombrosos els dies de glòria de Walters també ha conegut dies de marginació. El general que va definir la sutil diferència entre governs totalitaris (marxistes) i autoritaris (dictadures pro-occidentals) va ser obertament arraconat durant la gestió de l'últim president demòcrata nord-americà: Jimmy Carter. Pel president Carter, que va arribar a la Casa Blanca sota l'enseny dels drets humans, era una càrrega massa feixuga endur-se a Walters. «Les gràcies pels serveis oferts» es van traduir en un càrrec obscur de «business consultant» que li va servir malgrat tot per guanyar-se uns quans centenars de milers de dòlars venent armament a una xarxa d'amics estesos per tot el món. De l'esterilitat política d'aquella ocupació Walters va passar deseguida, però, a millors dedicacions amb l'arribada de Ronald Reagan a la Casa Blanca. Els seus serveis discrets i eficaços van tornar a ser

requerits. L'agressivitat política de l'ex-governador de Califòrnia va trobar en l'expert general, un excel·lent aliat per la seva diplomàcia de duresa.

Llavors Walters es va començar a destapar com ambaixador itinerant, una activitat que li anava com l'anell al dit i que el situava al lloc exacte de les seves apetències personals (si fa no fa com ara mateix). En quatre anys Walters va recórrer més d'un milio i mig de quilòmetres —el que fa un promig d'uns setze mil la setmana—, visitant 95 països. Sempre, es clar, en missions difícils i delicades com les que va mantenir a Cuba amb Fidel Castro per discutir el suport cubà als grups guerrillers centr americans o les seves interminables gestions durant la Guerra de les Malvines. D'aquesta manera l'infatigable Walters tornava a manejar els fils invisibles de la política nord-americana com havia fet anys abans quan era l'home de confiança d'Eisenhower a qui va acompanyar en l'encontre amb Krushev a Ginebra després a l'abatiment de l'avió espia U-2 nord-americà.

En totes aquestes missions Walters s'ha anat caracteritzant més com un estilista refinat que no pas com un negociador rúster i matusser, per bé que el seu menysteniment dels drets humans, als que considera una qüestió banal quan està en joc la supervivència dels sistemes de vida occidental, han deixat sempre en evidència aquesta delicadesa en els seus tractes diplomàtics. Ell mateix ha arribat a dir, sense enrojolar-se que «hi haurà problemes de drets humans l'any 3.000 amb els governs de la Lluna i de Mart».

Des de l'ú de març de l'any passat Walters s'ocupa, de moment encara a la Terra, de les tasques diplomàtiques

d'ambaixador nord-americà a l'ONU. Un carrec amb el qual Reagan li agraeix l'eficàcia de tècnic que ha servit sempre, des de l'etern «segon lloc» a la política exterior nord-americana li re-gràcia, també de retruc, la seva virtut més exemplar que n'ha destacat del seu caràcter: la de fidelitat incondicional, sobre tot a una forma molt concreta de concebre i veure el món, el tòpic «american way of life» que ha caracteritzat el seu esperit conservador i anti-comunista visceral i declarat. Una qualitat, d'altra banda, que li ha permès de servir de la mateixa manera als demòcrates Truman, Kennedy, Johnson com ho ha fet amb els republicans Eisenhower, Nixon i Reagan.

Per tots ells Walters ha resultat ser l'home adient per a les tasques primer una mica i després cada cop més compromeses. I en tots els cassos, l'abundància d'aquestes feines més diguem-ne brutes, que calia realitzar amb un màxim de discreció, han estat una assegurança de treball continuat per aquest home en qüestió. Fins el punt que les diferents administracions USA, sense poder prescindir dels seus serveis i per la necessitat d'assegurar-los al cent per cent, han anat transformant Walters en l'home insubstituïble per les tasques reservades.

L'última d'aquestes tasques, la de la «crisi libio-nord-americana» ha replantejat de nou la significació especial d'aquesta persona que calia que ara contribuís, segons els esquemes i plans estratègics de Washington, a engrescar encara més el to d'amenaça latent contra Líbia.

Jordi Duch i Sesplugues